

ภาษาวรรณศิลป์และโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้”

หนึ่งฤทัย เสียมทอง¹³

บุญเลิศ วิวรรณ¹⁴

รับบทความ 20 มีนาคม 2567 แก้ไขบทความ 17 พฤษภาคม 2567 ตอรับ 22 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาวรรณศิลป์และโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้” โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ปี พ.ศ. 2516 ซึ่งมีทั้งหมด 13 ตอน อีกทั้งใช้แนวคิดด้านวรรณศิลป์และโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยภาษาวรรณศิลป์และโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้” พบว่าลักษณะการใช้ภาษาวรรณศิลป์ประเภทการใช้คำแสดงอารมณ์ คำศัพท์บัญญัติหรือศัพท์เทคนิค คำภาษาต่างประเทศ คำคำหรือคำหายาก คำย่อ คำมีศักดิ์ ด้านภาพพจน์ พบลักษณะการใช้ภาพพจน์แบบอุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ บุคคลวัต นามนัย การอ้างถึงหรือเท้าความ แนวเทียบ สัทพจน์ ปฏิปฐณา ส่วนโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้” พบลักษณะของโลกทัศน์จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1. โลกทัศน์ต่อศาสนาโดยเน้นเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน ศาสนสถาน พระพุทธเจ้า 2. โลกทัศน์ต่อสังคมโดยเน้นเกี่ยวกับศีลธรรม แหล่งสถาบันบันเทิง โรคภัยไข้เจ็บ 3. โลกทัศน์ต่อมนุษย์โดยเน้นเกี่ยวกับความเชื่อ ความรัก 4. โลกทัศน์ต่อการเมืองเกี่ยวกับระบบการปกครอง 5. โลกทัศน์ต่อการศึกษาโดยเน้นเกี่ยวกับบุคลากรทางการศึกษา การจัดการศึกษา อาชีพ และ 6. โลกทัศน์ต่อธรรมชาติโดยเน้นเกี่ยวกับชีวิต

คำสำคัญ: ภาษาวรรณศิลป์, โลกทัศน์, เรื่องสั้น, แพรวเยื่อไม้

¹³ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล nuengruethai.siam@ku.th

¹⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล boonlert.w@ku.th

Literary Language and Worldviews as Appeared in the Short Story “Luang Ta” by “Phrae Yuea Mai”*

*Nuengruethai Siamthong*¹⁵

*Boonlert Wiwan*¹⁶

Received 20 March 2024; revised 17 May 2024; accepted 22 June 2024

Abstract

The purpose of this research article is to study the literary language and worldviews as appeared in the short story “Luang Ta” by “Prae Yuea Mai.” The researcher collected data from the short story “Luang Ta,” written in 1973, which consists of 13 chapters. Literary and worldview concepts were used for data analysis.

The findings of the study on literary language and worldviews appeared in the short story “Luangta” by “Prae Yuea Mai” revealed that the literary language used includes words of emotion, terminology or technical terms, foreign language words, rude or vulgar words, abbreviations, and words of honor. Regarding figurative language, there is the use of simile, metaphor, symbols, personification, metonymy, reference, comparison, onomatopoeia, and rhetorical questions. Meanwhile, the worldviews appeared in the short story “Luang Ta” by “Prae Yuea Mai” consist of 6 aspects, namely: 1. worldviews towards religion, emphasizing Dhamma teachings, religious places, and the Lord Buddha; 2. worldviews towards society, emphasizing morality, entertainment venues, and diseases and illnesses; 3. worldviews towards humans, emphasizing beliefs and love; 4. worldviews towards politics regarding forms of government; 5. worldviews towards education, emphasizing educational personnel, educational management, and careers; 6. worldviews towards nature, emphasizing life.

¹⁵ Master’s degree Student, Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University, email: nuengruethai.siam@ku.th

¹⁶ Assistant Professor Dr., Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University, email: boonlert.w@ku.th

Keywords: Literary Language, Worldview, Short Story, Prae Yuea Mai

บทนำ

วรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรเยื่อไม้” เกิดขึ้นเพื่อสนองความเมตตาสนใจของผู้อ่าน มีเนื้อหาที่เน้นปลูกฝังคำสอน และเนื้อหาในทางที่จะเรียนรู้โลกภายนอก (โลกียะ) เพราะผู้เขียนมองว่าหลวงตาเป็น พระพุทธรูป มิใช่พระอริยะ จึงยอมจะตกเป็นทาสของอำนาจโลก ซึ่งเขียนจากประสบการณ์โดยมีทั้งหมด 13 ตอน ได้แก่ ปัญหาซึ่งไม่เรียกว่าง่าย ว่าที่สมเด็จ ในแดนสนธยา ล้อมคอกไม่มีจัว เจ้าหมอ เครื่องกัณฑ์ประหลาด เจ้าพ่อบ้านหนองปลิง คลั่งดารา คนกินไม่เป็น อนิจจาสีกาเกี้ยว ห่วง และมัทรี โดยในแต่ละตอนจะพบภาษาวรรณศิลป์ที่น่าสนใจ จึงทำให้วรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรเยื่อไม้” ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

ภาษาวรรณศิลป์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรเยื่อไม้” คือ ศิลปะการแต่งหนังสือที่มีลักษณะการใช้คำโวหารภาพพจน์ที่เห็นภาพเสมือนผู้อ่านได้อยู่ในเหตุการณ์นั้น มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของวรรณศิลป์ไว้ ดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 1100) ได้ให้ความหมายว่า “วรรณศิลป์ หมายถึง ศิลปะในการประพันธ์หนังสือ” วรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรเยื่อไม้” มีการใช้คำ การใช้โวหารภาพพจน์หลากหลาย โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ชำนาญ รอดเหตุภัย (2523 : 72-81) ได้เสนอแนวคิดการใช้คำที่หลากหลายในวรรณกรรม ดังนี้ 1) คำมีศักดิ์ 2) คำเลียนเสียงธรรมชาติ 3) คำรูปธรรมและคำนามธรรม 4) คำศัพท์บัญญัติหรือศัพท์เทคนิค 5) คำเฉพาะกลุ่ม 6) คำสแลง 7) คำภาษาตลาด 8) คำต่ำหรือคำหยาบ 9) คำภาษาถิ่น 10) คำภาษาต่างประเทศ 11) คำภาษาหนังสือพิมพ์ 12) คำภาษาพาณิชย์ 13) คำพวน 14) คำย่อ 15) คำเลียนเสียงพูด และแนวคิดที่นำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์การใช้ภาพพจน์คือแนวคิดของ สมเกียรติ รักษ์มณี (2551: 73-74) ดังนี้ 1) อุปมา 2) อุปลักษณ์ 3) สัญลักษณ์ 4) บุคคลวัต 5) อติพจน์ 6) อวพจน์ 7) นามนัย 8) สัมพจน์ 9) การอ้างถึงหรือการให้ความ

10) ปฏิพจน์หรือวิภาษ 11) ปฏิทรรศน์ 12) แนวเทียบ 13) สัพพจน์ 14) ปฏิปจฺฉา และ 15) อาวตฺตพจฺย

วรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้” นอกจากมีการใช้ภาษาวรรณศิลป์ที่น่าสนใจและหลากหลายแล้ว ยังมีการแฝง “โลกทัศน์” หรือภาพสะท้อนสังคมที่น่าสนใจ โดยเกศินี จุฑาวิจิตร (2550: 115) กล่าวถึงโลกทัศน์ของคนไทยที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของสังคมว่า “โลกทัศน์ของคนไทยในปัจจุบันมีลักษณะประสมประสานกันระหว่างสมมติฐานและความเชื่อของโลกใหม่ ที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมกับสมมติฐานของความเชื่อในโลกเก่าที่ได้รับ อิทธิพลมาจากพุทธศาสนา” จึงสรุปได้ว่า “โลกทัศน์” หมายถึง การมองเห็นโลก การรับรู้โลก การที่คนแต่ละคนตีความสิ่งต่าง ๆ ในโลกหรือมองว่าสรรพสิ่งในโลกมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร ทั้งนี้คนเราจะมีโลกทัศน์อย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในสังคมของตน โดยแนวคิดที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยนี้คือแนวคิด “โลกทัศน์” ของ เทียมจันทร์ หมั่นสระเกษ (2542: บทคัดย่อ) 1. โลกทัศน์ทางการเมือง 2. โลกทัศน์ทางศาสนา 3. โลกทัศน์ต่อมนุษย์ 4. โลกทัศน์ต่อสังคม 5. โลกทัศน์ต่อธรรมชาติ 6. โลกทัศน์ต่อการศึกษา 7. โลกทัศน์ต่อวิทยาศาสตร์

เบื้องต้นผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ภาษาวรรณศิลป์และโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้” โดยผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะการใช้ภาษาในวรรณศิลป์ที่น่าสนใจหลายประการ ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 การใช้ภาษาวรรณศิลป์ ประเภทคำแสดงอารมณ์โศกเศร้า

“ลูกหมูของแม่ โธ่เอ๊ย! มาตายจากทั้ง ๆ น่ารัก น่าซึ้ง ฮือ! ฮือ!! มาหาแม่อีกหนามาเป็นลูกของแม่อีกลูกหมู...โธ่”

(หลวงตา ตอน ในแดนสนธยา, แพรวเอื้อไม้, 2516: 37)

จากตัวอย่างที่ 1 จะเห็นว่าการใช้คำอุทานว่า “โธ่เอ๊ย! โธ่” คำอุทานที่เปล่งออกมาด้วยความสงสารลูกที่เสียชีวิตก่อนวัยอันควร

ตัวอย่างที่ 2 การใช้ภาษาวรรณศิลป์ ประเภทภาพพจน์แบบอุปลักษณ์

“ชะ ชะ! เอ็งยังไม่มีอะไรเปลี่ยนไปเลย เอ็งเคยคมก็ยังคมอยู่ตามเคย สัตูชาติเตย
ถึงจะงามก็หนามมี”

(หลวงตา ตอน เจ้าหมอ, แพร่เหือไม้, 2516: 63)

จากตัวอย่างที่ 2 จะเห็นว่าถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์ดังกล่าว ได้แก่
“คม” เพื่อเปรียบเทียบชีวิตกับมีด กล่าวคือความคมของมีด เปรียบดั่งแนวทางการดำเนิน
ชีวิตที่มีความฉลาดทันคน

ตัวอย่างที่ 3 โลกทัศน์ด้านศาสนา

“การให้...ใครจะให้เป็นอะไรก็ตาม แต่ยังเป็นกิจกรรมที่ทำให้โลกอยู่ได้ การให้เป็น
เครื่องสมานโลก เป็นโอสถบำบัดอาการอาหารของโลก พระเวสสันดรมีความหมายยั่งยืน
ก็เพราะการให้นี้แหละพึงสะสมการให้”

(หลวงตา ตอน คลั่งดารา, แพร่เหือไม้, 2516: 115)

จากตัวอย่างที่ 3 จะเห็นว่าประโยคที่กล่าวว่า “การให้เป็นเครื่องสมานโลก” เป็น
การสะท้อนให้โลกทัศน์ในด้านศาสนา ซึ่งเป็นเรื่องหลักธรรมคำสอนเกี่ยวกับการเป็นผู้ให้
เพื่อให้สังคมที่อยู่มีความสามัคคีและคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ผู้วิจัยสังเกตว่า การนำเสนอโลกทัศน์ที่เกิดขึ้นในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา”
ของ “แพร่เหือไม้” ส่วนใหญ่จะนำเสนอโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับศาสนา เพราะมีผู้เขียนคือพระ
จึงมีแนวคิดที่เกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา
โดยวิเคราะห์ภาษาวรรณศิลป์และโลกทัศน์เพื่อให้เห็นมุมมองของผู้แต่งที่ใช้ภาษาไทย

สะท้อนจากวรรณกรรม เพื่อให้ทราบแนวความคิดการใช้ภาษาของผู้แต่ง อันเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่นแท้ของศาสนามากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาษาวรรณศิลป์ของแพรวเอื้อไม้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้”
2. เพื่อศึกษาโลกทัศน์ของแพรวเอื้อไม้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้”

แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยมีการใช้แนวคิดดังต่อไปนี้ แนวคิดการใช้คำของ ชำนาญ รอดเหตุภัย (2519) แนวคิดการใช้ภาพพจน์ของ สมเกียรติ รัชสมัย (2551) และ แนวคิดเรื่อง “โลกทัศน์” ของ เทียมจันทร์ หมั่นสระเกษ (2542)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีทางภาษาและโลกทัศน์
2. ขั้นเก็บข้อมูลจากวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้”
3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาษาวรรณศิลป์และโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้”
4. ขั้นสรุปผลการวิเคราะห์ในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง ภาษาวรรณศิลป์และโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้” ผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” จากกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษาไว้ โดยจะได้นำเสนอผลการวิจัยใน 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ภาษาวรรณศิลป์ของแพรวเอื้อไม้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา”

2. โลกทัศน์ของแพรวเอื้อไม้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา”

1. ภาษาวรรณศิลป์ของแพรวเอื้อไม้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา”

ภาษาวรรณศิลป์ คือ ศิลปะการแต่งหนังสือที่มีลักษณะการใช้คำโวหารภาพพจน์ที่เห็นภาพเสมือนผู้อ่านได้อยู่ในเหตุการณ์นั้น ในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้” พบผลการศึกษากับด้านภาษาวรรณศิลป์ ดังนี้

1.1 ภาษาวรรณศิลป์ประเภทการใช้คำ

การใช้คำ คือ ลักษณะการใช้ถ้อยคำที่บ่งบอกอารมณ์ คำศัพท์บัญญัติ คำภาษาต่างประเทศ คำตำหรือคำหยาบ หรือเป็นคำย่อที่ตัวละครใช้ อีกทั้งอาจจะเป็นคำมีศักดิ์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้” โดยมีผลการวิจัยด้านการใช้คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1.1 การใช้ภาษาวรรณศิลป์ ประเภทคำแสดงอารมณ์

กำชัย ทองหล่อ (2531: 70) ให้ความหมายของคำแสดงอารมณ์ว่า “เสียงที่เปล่งออกมาในขณะที่ความรู้สึกสะเทือนใจ หรือเป็นสร้อยที่เสริมคำให้พยางค์ยาวออกไป” ในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้” พบการใช้ภาษาวรรณศิลป์ ประเภทคำแสดงอารมณ์ประหลาดใจ อารมณ์โศกเศร้า อารมณ์โมโห อารมณ์ตื่นเต้น และอารมณ์ตกใจ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 การใช้ภาษาวรรณศิลป์ ประเภทคำแสดงอารมณ์ตื่นเต้น

ชายคนหนึ่งตะโกนสุดเสียงราวจะถูกทำร้าย ทุกคนสะดุ้งเฮือก “พ่อ... อยู่นี่! พ่อ..อยู่ที่นี่!! พ่อ...อยู่ที่นี่!!!” “อะไรวะ?” อีกคนถาม“พระ...ได้แล้ว...ได้แล้ว อยู่ที่นี่ พ่อ!” เขาย้ำบอกด้วยเสียงตื่นเต้น

(หลวงตา ตอน เจ้าพ่อบ้านหนองปลิง, แพรวเอื้อไม้, 2516: 95-96)

จากตัวอย่างที่ 4 จะเห็นว่าคำว่า “พ่อ...อยู่นี่! พ่อ...อยู่ที่นี่!! พ่อ...อยู่ที่นี่!!!, “พระ...ได้แล้ว...ได้แล้ว อยู่นี่พ่อ!” จากบริบทตัวอย่างเป็นการแสดงอารมณ์ตื่นเต้นที่เจอ

พระที่หายไปแล้วซึ่งเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และมีคุณค่าทางใจอย่างมากต่อทุกคนในชุมชน

1.1.2 การใช้ภาษาวรรณศิลป์ ประเภทคำมีศักดิ์

ขำนาญ รอดเหตุภัย (2523: 72-81) กล่าวถึง คำมีศักดิ์ หมายถึง “คำที่ให้ความรู้สึกสูงกว่าคำธรรมดาทั่ว ๆ ไป เป็นคำสุภาพ รวมทั้งคำราชาศัพท์” ในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้” พบการใช้ภาษาวรรณศิลป์ ประเภทคำมีศักดิ์ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5 การใช้ภาษาวรรณศิลป์ ประเภทคำมีศักดิ์ ที่ใช้กับพระสงฆ์

“ไอ้เวร! พระวัดไหนวะ? ทำยังงั้น มันเข้าข่ายเสีย อาจารย์มรรยาทของสมณะ ไม่มีพระวัดไหนทำหรอก”

(หลวงตา ตอน ปัญหาชิงไม้เรียว, แพรวเอื้อไม้, 2516: 7)

จากตัวอย่างที่ 5 จะเห็นว่าคำว่า “อาจารย์มรรยาทของสมณะ” เป็นการใชภาษาวรรณศิลป์ประเภทคำมีศักดิ์ ที่ใช้กับพระสงฆ์ ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติของพระภิกษุสงฆ์ที่จำเป็นจะต้องทำ

1.2 ภาษาวรรณศิลป์ประเภทภาพพจน์

วิเชียร เกษประทุม (2557: 223) ให้ความหมายของภาพพจน์ไว้ว่า “เป็นการถ้อยใช้คำทำให้เกิด ภาพโดยการเปรียบเทียบการสร้างมโนภาพให้เกิดขึ้น ดังนั้นหากผู้อ่านเข้าใจเรื่องภาพพจน์ จะสามารถศึกษาวรรณคดีได้อย่างซาบซึ้งมากยิ่งขึ้นไปด้วย ในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้” ผลการวิจัยภาษาวรรณศิลป์ประเภทภาพพจน์ พบแบบอุปมา แบบอุปลักษณ์ แบบสัญลักษณ์ แบบบุคคลวัต แบบนามนัย แบบอ้างถึงหรือเท้าความ แบบแนวเทียบ แบบสัทพจน์ และแบบปฏิเสธ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

1.2.1 ภาษาวรรณศิลป์ประเภทภาพพจน์แบบอุปมา

สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา (2548: 52) ได้กล่าวถึง อุปมา ว่าหมายถึง “ภาพพจน์เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกันโดยมีคำเชื่อมโยง เช่น คำว่า เหมือน ดุจ ดัง” ในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้” พบภาษาวรรณศิลป์ประเภท ภาพพจน์แบบอุปมา มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6

หลวงตาออกเทศน์ก่อน ๆ นั้น ก็ว่าแต่แหล่เพราะ ๆ เรียบ ๆ ตามนิสัยชอบ ครั้นเทศน์ไป ๆ ชักจะสังเกตเห็นความนิยมของคนฟัง บางประเภทที่ชอบเทศน์ประเภทสนิมมาครั้งหนึ่งแล้ว แต่พระเทศน์ก็ดูพ้อคำ จะเสนอสินค้าก็ต้องดูความที่ทางการคณะสงฆ์ขัดชำระทั้ง ต้องการของตลาด

(หลวงตา ตอน เจ้าจ้อย, แพรวเอื้อไม้, 2516: 16)

จากตัวอย่างที่ 6 ประโยคที่กล่าวว่า “พระเทศน์ก็ดูพ้อคำ” จากตัวอย่างข้างต้น เป็นการเปรียบเทียบพระเหมือนกับพ้อคำ บุคคลที่มาฟังต้องการฟังเทศน์ในเรื่องที่ตนเองอยากฟัง

1.2.2 ภาษาวรรณศิลป์ประเภทภาพพจน์แบบอุปลักษณ์

สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา (2548: 52) กล่าวถึง อุปลักษณ์ว่า “ภาพพจน์เปรียบเทียบที่นำลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการมากล่าวทันที” ในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอื้อไม้” พบภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 7

ฉันไม่ได้มาเก็บดอกไม้อย่างที่คิดว่า แต่ว่าพิจารณาซากศพเพื่อให้จิตใจแจ่มใสจากราคะกิเลส เหมือนดอกไม้ให้ความสดชื่นแก่ชาวบ้าน ท่านเปรียบซากศพไว้ว่าเป็นดอกไม้ของพระอรหันต์”

(หลวงตา ตอน ในแดนสนธยา, แพรวเอื้อไม้, 2516: 45)

จากตัวอย่างที่ 7 ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่กล่าวว่า “ดอกไม้ของพระอรหันต์” เป็นการเปรียบเทียบซากศพของมนุษย์เป็นดอกไม้ของพระอรหันต์

1.2.3 ภาษาวรรณศิลป์ประเภทภาพพจน์แบบอ้างถึงหรือทำความ

สมเกียรติ รัชมณี (2551: 73-74) กล่าวการอ้างถึงไว้ว่า “เป็นการนำเอาบุคคล เหตุการณ์ เรื่องราวในอดีต วาทีสำคัญนิทาน ประวัติสถานที่ หรือวรรณคดีที่มีมาก่อนมากล่าวอ้างให้เห็นเป็นอุทาหรณ์” พบภาษาวรรณศิลป์ประเภทภาพพจน์แบบอ้างถึงหรือทำความ บุคคลในพระพุทธประวัติ และบุคคลในวรรณคดี มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 8 การใช้ภาษาวรรณศิลป์ประเภทภาพพจน์แบบอ้างถึง หรือทำความอ้างบุคคลในพระพุทธประวัติ

แม้จะเป็นดินสั๊กก้อน ฟืนสั๊กคู้้นก็ตาม เขากลับบาป ตายแล้วจะเกิดเป็นเปรตอย่างในเรื่องเปรตญาติของพระเจ้าพิมพิสาร

(หลวงตา ตอน เจ้าหมอ, แพร่เหือไม้, 2516: 76)

จากตัวอย่างที่ 8 “พระเจ้าพิมพิสาร” จากวรรณคดีที่มีมาก่อนมากล่าวอ้างให้เห็นว่าความเชื่อของคนสมัยก่อนไม่มีใครคิดจะขโมยของวัด แม้กระทั่งดินที่ติดเท้าก็ยังต้องเอามาคืน เพราะถ้าขโมยของวัดจะกลายเป็นเปรต

สรุปการศึกษาภาษาวรรณศิลป์และโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพร่เหือไม้” ผู้ศึกษาพบว่าลักษณะการใช้ภาษาวรรณศิลป์ประเภทการใช้คำแสดงอารมณ์ คำศัพท์บัญญัติหรือศัพท์เทคนิค คำยืมภาษาต่างประเทศ คำตำหรือคำหยาบ คำย่อ คำมีศัคดี ด้านภาพพจน์ผู้ศึกษาพบว่ามีลักษณะการใช้ภาพพจน์แบบอุปมาอุปลักษณ์ สัญลักษณ์ บุคคลวัต นามนัย การอ้างถึงหรือทำความ แนวเทียบ สัทพจน์ ปฏิพจน์ มีการใช้คำแสดงอารมณ์มากที่สุดเพราะมีเรื่องของน้ำเสียงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทำให้วรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพร่เหือไม้” เป็นวรรณกรรมที่น่าอ่านเพราะมี

การใช้ภาษาวรรณศิลป์ที่หลากหลายอารมณ์ทั้งลักษณะการใช้ถ้อยคำที่บ่งบอกความรู้สึก
ประหลาดใจ รู้สึกโศกเศร้า รู้สึกโมโห รู้สึกประชดประชัน รู้สึกตื่นเต้น และรู้สึกตกใจ

2. โลกทัศน์ของแพรวเยื่อไม้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา”

สมบัติ จันทรวงศ์ (2537: 1) ได้ให้นิยามความหมายของโลกทัศน์ ไว้ว่า “คือระบบ
รวมทั้งหมดของ ความคิด ความอ่าน ความเชื่อ ทศนคติที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม
หนึ่ง ๆ มีร่วมกันอันเกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งหมดของชีวิตมนุษย์ ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในภาษา
นิยายปรัมปรา ความเชื่อ และพิธีกรรมทางศาสนา พบโลกทัศน์ของแพรวเยื่อไม้ที่ปรากฏใน
วรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

2.1 โลกทัศน์ต่อศาสนา คือ ภาพสะท้อนความเชื่อความศรัทธาของคนใน
สังคมที่มีต่อศาสนาทั้งที่เป็นศาสนา หลักคำสอน พระสงฆ์ ศาสนสถาน และพิธีกรรมที่
ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้” โดยมีผลการวิจัยด้านโลก
ทัศน์ต่อศาสนา มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 9 โลกทัศน์ต่อศาสนา ด้านหลักคำสอน

หลวงตาก็คว่าหนังสือสวดมนต์มาพลิกอ่าน พอถึงสติปัฏฐานสูตร เฉพาะ
บทสำคัญ หลวงตาก็ออกเสียงทบทวนไปมาหลายเที่ยว บทนั้นก็คือ สมปชาโน สติมา วินนย
โลกะ อภิขฌาโทมนสส์

(หลวงตา ตอน เจ้าจ้อย, แพรวเยื่อไม้, 2516: 23)

จากตัวอย่างที่ 9 เป็นการสอนว่ามนุษย์ควรมีสติ สัมปชัญญะ มีความรู้ตัวพร้อมอยู่
เสมอ กำจัดความโลภ ความอยากได้ ความเสียใจ

2.2 โลกทัศน์ต่อสังคม คือ ภาพสะท้อนความคิดและการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อ
สังคมที่ตนเองอยู่ทั้งการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้” โดยมีผลการวิจัย

ด้านโลกทัศน์ต่อสังคมพบด้านศีลธรรม แหล่งสถานบันเทิง และโรคร้ายไข้เจ็บ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 10 โลกทัศน์ต่อสังคมด้านแหล่งสถานบันเทิง

จะเอาแต่เครื่องหนักในทางศีลธรรม อย่างเดียวแล้วมันจะเป็นอัตตคติภมณานุโยคไป ชาวบ้านจะเสียใจ ธรรมะประเภท “ทีโน คมโม” นะ มันไปไม่ไหวหรอกสำหรับ โลกที่มีคลับมีบาร์มีอ่างวิเศษอาบอบนวด

(หลวงตา ตอน ล้อมคอกไม่มีจัว, แพรเหือไม้, 2516: 54)

จากตัวอย่างที่ 10 เป็นการกล่าวถึงว่าในสังคมปัจจุบันที่มีสิ่งยั่วและแสงสีอย่างคลับ บาร์ อ่างอาบอบนวด ถ้าให้เครื่องหนักเรื่องศีลธรรมอย่างเดียว จะเป็นการประกอบความลำบากเดือดร้อนแก่ตนเอง บีบคั้นทรมานตนให้เดือดร้อน

2.3 โลกทัศน์ต่อมนุษย์ คือ ภาพสะท้อนความคิดที่มีต่อบุคคลแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากสิ่งแวดล้อม อิทธิพลความเชื่อ ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงทำให้การแสดงออกของมนุษย์มีความแตกต่างกัน ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรเหือไม้” โดยพบผลการวิจัยโลกทัศน์ต่อมนุษย์ด้านความเชื่อเรื่องการเจิม การตั้งชื่อ โชคลาง และด้านความรัก มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 11 โลกทัศน์ต่อมนุษย์ด้านความเชื่อเรื่องโชคลาง

มักจะเข้ามาเคาะสนิมชีวิตกันด้วย การดูโชคชะตา หาฤกษ์หาจังหวะโอกาสที่จะกระโจนออกขบเคี้ยว กับเกมโลกย์ต่อไป หรือไม่ก็เข้ามารถนํ้ามนต์ไล่ช่วย หาเลขนำโชคตามแบบของผู้ที่เห็นว่าชีวิตมีค่าเท่ากับเหรียญนหัวโยนก้อย

(หลวงตา ตอน คนกินไม่เป็น, แพรเหือไม้, 2516: 120)

จากตัวอย่างที่ 11 เป็นความเชื่อของคนในสังคมไทยเพื่อส่งเสริมให้ชีวิตดีขึ้น ได้แก่ การดูโชคชะตา การหาฤกษ์ การหาเลขนำโชค การรถนํ้ามนต์เพื่อไล่สิ่งชั่วร้าย

2.4 โลกทัศน์ต่อการเมือง คือ ภาพสะท้อนความคิดที่มีต่อระบบการการเมือง การปกครองของประเทศ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้” โดยพบผลการวิจัยโลกทัศน์ต่อการเมือง มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 12 โลกทัศน์ต่อการเมือง เรื่องระบบการปกครอง

“ไม่ไว้ใจอาตมากระมัง อาตมาไม่ใช่คอมมิวนิสต์หรือ” รู้จัก โยมดี โยมทำงานอย่างนี้ต้องระแวงเป็นธรรมดา อาตมาจะให้โยมดู ความบริสุทธิ์”

(หลวงตา ตอน ในแดนสนธยา, แพรวเยื่อไม้, 2516: 74)

จากตัวอย่างที่ 12 เป็นโลกทัศน์ต่อการเมือง เรื่องระบบการปกครอง โดยเป็นการกล่าวถึงระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นระบบที่แตกต่างจากคนไทยที่เป็นระบบประชาธิปไตย จึงพูดเพื่อเปรียบเทียบว่าพระไม่ใช่ผู้อื่นแต่เป็นคนที่เราเข้าใจ

2.5 โลกทัศน์ต่อการศึกษา คือ ภาพสะท้อนความคิดที่มีต่อระบบการศึกษา หรือสถาบันการศึกษาว่าสถาบันการศึกษาคือสถาบันที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาความรู้ความสามารถ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้” โดยพบผลการวิจัยโลกทัศน์ต่อการศึกษาด้านบุคลากรทางการศึกษา ด้านการจัดการศึกษา เรื่องวิชาด้านการศึกษาเรื่องอาชีพ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 13 โลกทัศน์ด้านการศึกษาเรื่องวิชา

หลวงตาพูดว่า “ข้าว่าเอ็งมันจะเลือกเรียน วิชาผิดละนะ!” ลักษณะอย่างเอ็งมันต้องเรียนแพทย์...เป็นหมอถึงจะถูกโฉลก”

(หลวงตา ตอน เจ้าหมอ, แพรวเยื่อไม้, 2516: 65)

จากตัวอย่างที่ 13 เป็นโลกทัศน์ต่อการศึกษาด้านการจัดการศึกษาเรื่องวิชา โดยกล่าวถึงในมุมมองของผู้อื่นมองว่าเลือกเรียนได้ไม่เหมาะสมกับความสามารถ ถ้าเป็นคนเก่งมาก ๆ ควรเลือกเรียนแพทย์จะเหมาะสมมากกว่า

2.6 โลกทัศน์ต่อธรรมชาติ คือ ภาพสะท้อนความคิดที่มีต่อความจริงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของมนุษย์ ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้” โดยมีผลการวิจัยด้านโลกทัศน์ต่อธรรมชาติของชีวิต มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 14 โลกทัศน์ด้านธรรมชาติของชีวิต

ห้องเรียนปริยัติธรรม อาจารย์แนะนำในเรื่องทุกขัง ชีวิตร่างกายเป็นของเปื่อยพัง น่าเบื่อน่าชังไม่ควรไยดี พอเลิกศึกษาออกจากห้องสอน เหลือบ เห็นคลื่นลอนเลื่อนตรงแพรสี เขียว ๆ แดง ๆ เสียดแทงฤดี

(หลวงตา ตอน อนิจจาสภาเกี้ยว, แพรวเยื่อไม้, 2516: 131)

จากตัวอย่างที่ 14 เป็นโลกทัศน์ต่อธรรมชาติของชีวิต ซึ่งร่างกายเป็นสิ่งไม่จีรัง ไม่ยั่งยืน เมื่ออายุมากขึ้นร่างกายก็จะเหี่ยวย่น เมื่อเสียชีวิตร่างกายก็จะเน่า โดยเกิดขึ้นกับทุกคนซึ่งเป็นธรรมชาติของชีวิตมนุษย์

สรุปโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้” ผู้ศึกษาพบว่ามีลักษณะของโลกทัศน์จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1. โลกทัศน์ต่อศาสนาโดยเน้นเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน ศาสนสถาน พระพุทธเจ้า 2. โลกทัศน์ต่อสังคมโดยเน้นเกี่ยวกับศีลธรรม แหล่งสถานบันเทิง โรคภัยไข้เจ็บ 3. โลกทัศน์ต่อมนุษย์โดยเน้นเกี่ยวกับความเชื่อ ความรัก 4. โลกทัศน์ต่อการเมืองเกี่ยวกับระบบการปกครอง 5. โลกทัศน์ต่อการศึกษาโดยเน้นเกี่ยวกับบุคลากรทางการศึกษา การจัดการศึกษา อาชีพ และ 6. โลกทัศน์ต่อธรรมชาติโดยเน้นเกี่ยวกับชีวิต ซึ่งโลกทัศน์ที่โดดเด่นมากที่สุดคือโลกทัศน์ต่อศาสนา โดยมีเจตนาให้ศาสนิกชนปฏิบัติตนเป็นคนดี อยู่ในศีลธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวรรณศิลป์และโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเยื่อไม้” ผู้วิจัยพบว่าผู้แต่งมีการใช้ภาษาวรรณศิลป์ประเภทการใช้คำแสดงอารมณ์ โดยเน้นการแสดงอารมณ์ประหลาดใจโศกเศร้า โมโห ประชดประชัน ตื่นเต้น ตกใจ คำศัพท์บัญญัติหรือศัพท์เทคนิคเกี่ยวกับอาชีพ คำยืมภาษาต่างประเทศแบบ

คำทับศัพท์ คำตำหรือคำหยาบแบบคำตำ คำย่อเกี่ยวกับยศ คำมีศักดิ์พบในการใช้กับพระสงฆ์ ด้านภาพพจน์ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะการใช้ภาพพจน์แบบอุปมาเกี่ยวกับอวัยวะ อาชีพ อุปลักษณะเกี่ยวกับซากศพ สัญลักษณ์เกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม พระ บุคคลวัตเกี่ยวกับพืช นามนัย เกี่ยวกับคน ผู้ร้าย การอ้างถึงหรือให้ความมีการอ้างบุคคลในพระพุทธประวัติ บุคคลในวรรณคดี แนวเทียบเรื่องบุญกรรมและเรื่องชีวิต สัทพจน์เกี่ยวกับพืช ภูมิปัญญาเกี่ยวกับสถานที่ และนิสสัยของคน ผลการวิจัยดังกล่าวมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของพรธรรมา พลอยงาม และคณะ (2564) ที่ศึกษากลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองความรักในนวนิยายรักของศิลปินแห่งชาติ ในด้านของกลวิธีการใช้ภาพพจน์ โดยพบกลวิธีการภาพพจน์ แบบอุปมา อุปลักษณะ บุคลาธิษฐาน ภูมิปัญญาเหมือนกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชญานนท์ เนื่องวรรณะ และคณะ (2565) ที่ศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทกวีนิพนธ์ ของ พิบูลศักดิ์ ละครพลพบการใช้คำเหมือนกัน ได้แก่ การใช้คำภาษาต่างประเทศศัพท์บัญญัติหรือศัพท์เทคนิค คำมีศักดิ์ คำแสดงอารมณ์ คำตำหรือคำหยาบ คำย่อ ส่วนกลวิธีการใช้ภาพพจน์พบการใช้ภาพพจน์บุคลวัต อุปลักษณะ อุปมา สัญลักษณ์ ภูมิปัญญา สัทพจน์ อวพจน์ นามนัย แนวเทียบ และการอ้างถึง

ส่วนโลกทัศน์พบว่าโลกทัศน์ต่อศาสนาด้านหลักคำสอนที่แนะนำในสิ่งที่ควรปฏิบัติ สิ่งที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต โลกทัศน์ต่อศาสนาด้านศาสนสถานที่ถูกกล่าวถึงสถานที่ที่สำคัญที่ชาวพุทธให้ความสำคัญ และโลกทัศน์ต่อศาสนาด้านพระพุทธเจ้ากล่าวถึงพระบรมศาสดาของศาสนาพุทธ โลกทัศน์ต่อสังคมปรากฏภาพสะท้อนความคิดของบุคคลในสังคมที่ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นโลกทัศน์ต่อสังคมด้านศีลธรรมซึ่งเป็นความประพฤติที่ดีที่ชอบ โลกทัศน์ต่อสังคมด้านแหล่งสถานบันเทิงที่ตอบสนองคนในสังคม และโลกทัศน์ต่อสังคมด้านโรคภัยไข้เจ็บที่แพร่ระบาดอยู่ในสังคม โลกทัศน์ต่อมนุษย์ปรากฏภาพสะท้อนความคิดของคนแต่ละคนที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นโลกทัศน์ต่อมนุษย์ด้านความเชื่อ ซึ่งเชื่อว่าสิ่งนั้นคือความจริง และโลกทัศน์ต่อมนุษย์ด้านความรัก ที่เป็นความรักที่แม่มีต่อลูก โลกทัศน์ต่อการเมืองปรากฏภาพสะท้อนความคิดมีต่อระบบการเมือง นำบุคคลไปเปรียบเทียบกับการเมือง เพื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน โลกทัศน์ต่อการศึกษา

ปรากฏภาพสะท้อนความคิดที่มีต่อระบบการศึกษา พบโลกทัศน์ต่อการศึกษาด้านบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญต่อวงการการศึกษา โลกทัศน์ต่อการศึกษาเรื่องวิชาเป็นศาสตร์ของการเรียนและโลกทัศน์ต่อการศึกษาด้านการศึกษาเรื่องอาชีพซึ่งงานทุกงานมีเกียรติและศักดิ์ศรีถ้าตั้งใจทำงานที่สุจริต โลกทัศน์ต่อธรรมชาติปรากฏภาพสะท้อนความคิดที่มีต่อความจริงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของมนุษย์เรื่องของร่างกายที่เสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา

ผลการศึกษาดังกล่าวมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี แก่นการ (2548) ที่ศึกษาโลกทัศน์ของเทียนวรรณ ในด้านของโลกทัศน์ต่อการศึกษา โลกทัศน์เกี่ยวกับศาสนา โลกทัศน์เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง โลกทัศน์เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกานดา ลีวิบูลย์ศิลป์ (2560) ที่ศึกษาโลกทัศน์ในรวมเรื่องสั้นของนามกาว ในด้านของโลกทัศน์เกี่ยวกับบุคคล โลกทัศน์เกี่ยวกับอาชีพ และโลกทัศน์เกี่ยวกับการศึกษา

จึงสรุปได้ว่าสิ่งที่พบเพิ่มเติมจากงานวิจัยที่ผ่านมาคืองานวิจัยนี้จะเป็นการศึกษาภาษาวรรณศิลป์และโลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสั้น “หลวงตา” ของ “แพรวเอี่ยม” มีส่วนที่แตกต่างคือในด้านของเนื้อหาและกลวิธีการใช้ภาษาที่เน้นไปทางศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ คำมีศักดิ์ที่พบในการใช้กับพระสงฆ์ สัญลักษณ์เกี่ยวกับพระ การอ้างถึงหรือทำความมีการอ้างบุคคลในพระพุทธประวัติ แนวเทียบที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุญกรรมซึ่งเป็นความเชื่อของศาสนาพุทธว่าทำดีได้ขึ้นสวรรค์ ทำชั่วตกนรก และโลกทัศน์ที่ปรากฏจะเด่นชัดมากที่สุดคือโลกทัศน์ทางศาสนาที่มีทั้งหลักธรรมคำสอน สถานที่ที่สำคัญของศาสนา และพระพุทธเจ้า ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ชาวพุทธให้ความเคารพนับถือและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภาษาวรรณศิลป์ที่พบในงานนี้จึงสะท้อนโลกทัศน์ให้เห็นว่าการปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรมอันดี จะทำให้เส้นทางในชีวิตพบเจอแต่ความเจริญก้าวหน้า

รายการอ้างอิง

- กำชัย ทองหล่อ. 2531. **หลักภาษาไทย ท ๒๐๓-๒๐๔**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. 2550. **ภาพสะท้อนสังคมและโลกทัศน์นักเขียนจากเรื่องสั้น ยุควิกฤตเศรษฐกิจ**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ชฎานนท์ เนื่องวรรณะ และคณะ. 2565. “กลวิธีการใช้ภาษาในบทกวีนิพนธ์ ของ พิบูลศักดิ์ ละครพล.” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** 10 (2): 162-178.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. 2523. **สัมมนาการใช้ภาษาปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- เทียมจันทร์ หมั่นสระเกษ. 2542. “การศึกษาโลกทัศน์ในจารึกสุโขทัย.” **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.
- ปราณี กุลละวณิช และคณะ. 2535. **ภาษาทัศน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พรรณษา พลอยงาม และคณะ. 2564. “กลวิธีทางภาษาที่สะท้อนมุมมองความรักในนวนิยายรักของศิลปินแห่งชาติ.” **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** 9 (7): 3053-3066.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2556. **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิเชียร เกษประทุม. 2557. **หลักภาษาไทย**. นนทบุรี: โรงพิมพ์เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. 2548. **เจิมจันทร์กัสดาล: ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ จันทร์วงศ์. 2537. **โลกทัศน์ของสุนทรภู่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

สมเกียรติ รัชษ์มณี. 2551. เอกสารคำสอนรายวิชา 361322 ภาษาวรรณศิลป์.

กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุมาลี แก่นการ. 2548. “โลกทัศน์ของเทียนวรรณ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุกานดา ลีวิบูลย์ศิลป์. 2560. “โลกทัศน์ในรวมเรื่องสั้นของนามกา.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.